
Kyrkomötet
Motion 2017:24
av Anette Nordgren m.fl.

Medlemskap i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av 29 kap. 1 och 2 §§ av kyrkoordningen angående medlemskap i Svenska kyrkan, särskilt vad avser kravet på medborgarskap.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av 29 kap. 6 § av kyrkoordningen angående beslut om medlemskap i Svenska kyrkan.

Motivering

Av kyrkoordningens 29 kap. 1 § framgår att ”*En person som är svensk medborgare, eller utländsk medborgare bosatt i Sverige, får tillhöra Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen får besluta att även någon annan person får tillhöra Svenska kyrkan.*”

Svenska kyrkan är inte längre en statskyrka och ordet ”medborgare” framstår som en rest från den tiden. Paragraf 2 lyder: ”*Den som döps i Svenska kyrkans ordning, blir upptagen i Svenska kyrkan.*” Detta stämmer överens med det samfund som Svenska kyrkan är idag, men kan tyckas motsäga 1 §. Många församlingsmedlemmar i vår utlandskyrka har inte längre svenskt medborgarskap p.g.a. olika länders medborgarskapslagstiftning. När barn till sådana medlemmar döps i Svenska kyrkans ordning blir de ”upptagna i Svenska kyrkan” enligt 2 § men ”tillhör” inte Svenska kyrkan enligt 1 §. Detta är minst sagt förvirrande, och har troligen sin bakgrund i att medlemskapet egentligen har två olika innebörder. Dels finns det en ”religiös” innebörd (”statusen”) som innebär att man genom dopet upptas i kyrkan och blir kristen. Denna status består livet ut (och även därefter) oavsett i vilket land man bor och oavsett vilken församling och kyrka man senare kommer att tillhöra. Den andra innebörden är ett ”föreningsrättsligt” (tidigare kyrkokommunalt) medlemskap som innebär att om man döps i Svenska kyrkans ordning (och fått statusen medlem) och dessutom är bosatt i Sverige så blir man även föreningsrättsligt medlem i det registrerade trossamfundet Svenska kyrkan och den församling där man är bosatt (eller undantagsvis i en icke territoriell församling i Sverige). Regelverket verkar inte räkna med förekomsten av utlandskyrkan.

På Svenska kyrkans hemsida står: ”Den som döps blir i och med dopet medlem i Svenska kyrkan och får ta emot nattvarden.” Det står även att ”Du blir medlem i kyrkan genom ditt dop. Är du redan döpt i ett annat kristet samfund kan du bli medlem i Svenska kyrkan efter ett samtal med ansvarig präst i din församling.” Således borde ordet ”medborgare” strykas ur kyrkoordningen och det klart framgå att dopet är medlemsgrundande, i enlighet med informationen på kyrkans hemsida.

Även 6 § behöver ses över i förhållande till de kyrkoherdar som arbetar i utlandsförsamlingar. I paragrafen står det att ”Frågor om upptagande i kyrkan prövas

av kyrkoherden för den församling där den som ärendet rör, enligt 35 kap. 1 a–6 §§, ska vara kyrkobokförd.” Det står även ”För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen. Även kyrkoherden för en utlandsförsamling får pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan för den som inte är folkbokförd i Sverige men är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen.”

Det är oklart vem som prövar/beslutar om inträde och utträde. En kyrkoherde som arbetar i Sverige har förtroendet att besluta om inträde i Svenska kyrkan, men när kyrkoherden arbetar i en utlandsförsamling, kan det tydas som att ansökan måste skickas till kyrkostyrelsen. Eller gäller det endast utländska medborgare som vill bli medlemmar i utlandsförsamlingen? Eftersom detta inte tycks helt klart i 6 § behöver det klargöras. Rimligen bör en kyrkoherde alltid, oavsett anställning i Sverige eller i en utlandsförsamling, ha rätt att pröva/besluta om inträde eller utträde. Hemsidans ordalydelse ovan borde alltså också gälla kyrkoherdar i Svenska kyrkans utlandsförsamlingar.

Många församlingsmedlemmar i utlandskyrkan kan på grund av lagstiftningen inte behålla sitt svenska medborgarskap. Detta är tragiskt nog. Då borde vi inte ha regler som medför att de inte genom kyrkoherden direkt skall kunna förbli medlemmar i den kyrka de tillhört sedan länge.

När Svenska kyrkans medlemsregister datoriserades under 1990-talet ”föll” de flesta utflyttade svenskar ”ur” detta. I dessa fall bör kyrkoherden kunna besluta och inte behöva skicka varje enskilt fall till kyrkostyrelsen.

Medborgarskapsfrågan berör kanske inte bara utlandskyrkan. En aktuell fråga är hur alla utländska medborgare utan bostad och uppehållstillstånd, som döps här, skall betraktas? Ett klargörande behövs och kyrkoordningens bestämmelser behöver ses över. Även kyrkans hemsida behöver ändras.

Aten m.fl. orter den 16 juli 2017

Anette Nordgren (-)

Maj-Lis Aasa (-)

Hans-Olof Andrén (POSK)

Ingrid Smittsarve (C)